

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetésben dívd. ...
Hónapos előfizetésben dívd. ...
Egyes szám ára fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hűvösi úton
Ünnep utáni napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vétel-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalában tartandók.

XIII. évfolyam 193. szám. Nagyvárad Péntek, 1917 augusztus 24.

A váradi püspök.

Az Uj Lap budapesti napilap a fenti címen vezető helyen emlékezik meg gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök 645,000 koronás fejedelmi alapítványáról, erről a hatalmas társadalmi eseményről, amelyet a szabadkőműves laporgatók agyon hallgattak. A cikk szövege a következő:

Nagyboldogasszony napján Széchényi Miklós gróf nagyváradi püspök közölte a káptalannal, hogy 645,000 koronát adományoz hadi jótékonyági és egyházmegyei művelődési célra. A hírt úgy, amint kaptuk, szárazon tudomásul vettük és minden hozzáadás nélkül közöltük. Eltértünk a rendes szokástól, nem akartunk az elsők lenni, akik valóban egyszerű eseményt méltatják, az utolsó szerepére vártunk, mi szándékoztunk a pontot tenni az elhangzó nyilatkozatok után. Kiváncsi figyelemmel lestük, hogy azok, akiknek éltető eleme az Egyház vagyonának és az egyházi jövedelmek működésének szüntelenül való fölhánytorgatása, akik nagy buzgalommal éppen a váradi püspökség birtokaival hozakodnak elő, akik szobában készült és így merőben az elvont elméletre alapított számításokkal annak a sok ezerhold sziklás erdőterületét szeretik felosztogatni, mit fognak szólni a könnyed fejedelmi mozdulathoz, amelylyel jóval többet, mint félmilliót ad át jelentős közérdekű célokra.

Nohát nem szóltak semmit! És így van ez helyesen. Nem is tudtak szólni, mert torkukon akadt a szó.

Támadni nem lehetett, annyi önmegtágadás pedig nem volt bennük, hogy a tett nagyságát elismerjék. Kegyetlenül fájhatott nekik, mert a terveik keresztelését ennél pompásabban megoldani nem lehetett. Semmiért tette a nagy ravaszsággal összehordott izgatási anyagot Mit csinátjanak már most a hamis feltevésekre alapított vádjakkal, amikor azokat egy ekkora szikla, a valóság kérelmetlen erejével, pozdorjává zúzta. Jó darabig kell majd hallgatniuk, mert ha kinyitják a szájukat, az 1917 Nagyboldogasszony napjának egyszerű említésével tömhetjük azt be. Az idők járása ilyen módon nagyon megnehezült fölöttük, mi pedig abba a kényelmes helyzetbe kerültünk, hogy a legsúlyosabb buzogányt forgathatjuk a kezünkben. Ha eddig nem szerették a váradi püspököt, ezután még jobban fognak rá haragudni, mert ugyancsak csuffá tette őket.

Azért engedtünk egy kis időmúlást, hogy a hangulatot a másik oldalon kitapasztalhassuk és azután megállapíthassuk, hogy a célzás kitűnő volt, a lövedék telibe talált. Pedig bizony nem is ez volt a célja, de hogy úgy melleleg ezt is elvégezte, miért ne örvendjünk annak is.

Hagyjuk azonban őket magukra és nézzük a dolgot teljesen a magunk számüvegén át. A látvány, ami előttünk tárul, szívet-lelket gyönyörködtető. A hivatása magaslatán álló, a régi hagyományokat tiszszárnyaló fettekkel ékeskedő igazi magyar ur és főpap lenyűgöző

alakja bentakozik ki előttünk. Az adakozásnak valóban a hőszaruját nyitotta meg, amikor az ezer sebből vérző haza oltárára vagyonokat érő adományát letette. E sebek gyógyítására önkéntesen vállalkozott és elhozta a leghatásosabb orvosságot, amit a folytonosan növekedő szükséglet kielégítése megkíván.

Segítő kezét nyújtott a hadiárva gondozásához, támogatást adott a háboru egészségügyi szolgálatához, fölkarolta a főiskolai internátusügyet, hatalmas lépéssel vitte előre egyházmegyéjének közművelődési feladatait, gondoskodott székesegyházának fényes pompájáról.

Mind egyik önmagában is jelentős tett volna, így csokorba kötve pedig egyenesen kápráztató cselekedet. A magyar társadalom tagjai csakis a köteles hála érzésével vehetnek tudomást e nagy jelentőségű eseményről, amely Széchényi Miklós gróf egyéniségét a maga igaz valóságában tükrözteti vissza. E kötelesség szerény teljesítői akarunk lenni, amikor megemlékezünk róla.

Köszönetet a magyar ember szavajárásával szeretnénk mondani adjon az Isten ezerannyit! De félünk, hogy a kívánság miatt rutinnal vádolnának, mert hiszen, ha Isten teljesíti, bizonyos, hogy azt is csak odaadja ama célok szolgálatára, amelyeknek megvalósulását olyan hatalmas lépéssel vitte most előre.

Vigilans.

Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett

ékszer és aranyáru készítő műterme

f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.

Egyes szám ára 12 fillér.

Nyugaton is eredménytelen az offenzíva.

Repülőtámadás az angol partok ellen.

Berlin, augusztus 23. A nagyfőhadiszállás felülről:

Nyugati harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Az utolsó napok eredménytelen részleges előretörései után az angolok tegnap Langemarck és Hollabek között ismét egységes nagyobb támadásokba mentek át, amelyek egész napon át a késő éjszakába is behatolva tartottak és súlyos harcokhoz vezettek. Sok helyütt új erőket latbavetése mellett határozott előnyomulások vonalaink ellen. Vitéz csapataink makacs ellenállásban mindenáron visszavetették őket. A számos páncélos gépkocsiból, amelyek az állásokon való áttörést kellett, hogy az ellenség számára lehetővé tegyék, a legtöbbet társunk elpusztította.

Két helyet kivéve, St. Julienről keletre és az Ypern-Ménin ut egyik pontján a 15 kilométer széles harcvonalon teljesen megtartottuk előárkainkat. A Lens ellen felkészült rövid pergőtűz után ma kora reggel előretörő ellenséges csapatokat visszavetítettünk a harcok tovább is folynak. St. Quentin belső negyedét az ellenség most is hivatásosan léri.

A német trónörökös hadserege. A verdual elkeseredett csatában tegnap a nap folyamán szűnő állott be. Csak este felé keletre az ellenség társereksége a Maas mindkét partján ismét tetemesebb erőre. Esi a tüzelőkészítést támadások követik.

A wacherauville—beau mont i utól mindkét oldalt a franciáknak nehéz tusa után csak az utól nyugatra sikerült keskeny harcvonalon legelső árkaikban lábaikat megvetniük, egyébként mindenütt véresen visszavetették őket. Előretöréseik több ízben megsemmisítő tüdők miatt nem tudtak kifejlődni.

Az angol partok ellen intézett légi támadásban Margate, Ramsgate és Dover katonai telepét erőszakkal bombáztuk. A számos légi harc során az ellenség 3 repülőgépet veszített. A mi repülőgépeink közül 2 nem tért vissza.

Az oroszok felperzselik a kiürített falvakat.

Keleti harcok.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Az oroszok a falvak felperzselése után az An től keletre levő állásokat egészen az Odintz Brigaun vonalig kiürítették. A feladott területet harc nélkül megszállottuk.

József főherceg vezérezredes harcvonala. A Pruth és a Moldava között a harc tevékenység helyenként élénkebb volt. Grossseitől északra a Susia völgyben és Sowejanál ellenséges részleges támadások eredménytelenek maradtak.

Mackensen vezértábornagy hadserege. A helyzet változatlan.

Macedóniai front.

A napon közel 60 fok Celsius meleg következtében a harc tevékenység csökken,

volt, csak a Cserna hajlásban éledt fel időnkint a tűzérési tűz.

Ludendorff, első főparancsnok.

40 hadosztály rohanta meg vonalainkat.

Károly Király az olasz fronton.

Keleti harcok. Budapest, augusztus 23. (Hivatalos.) Szejóától keletre a felső Susitától mindkét oldalt és Onától délre az ellenség megismételte előretöréseit. Mindenütt visszavetett és nagy veszteségeket szenvedett.

Olasz harcok. Budapest, augusztus 23. (Hivatalos.) Az olasz 2. és 3. hadsereg támadásai az Isonzónál a legnagyobb hevességgel folynak tovább. Legutóbb 40 ellenséges hadosztály rohanta meg vonalainkat négy nap alatt Auzza és a tengerpart között, míg tegnap Vodice és Ortobja között a harcvonal közepén jórészt csak a tűzérési jutott szünethez, addig a szárnyszakaszon annál elkeseredettebben folyt tovább a harc. Auzzánál az ellenség ismételt eredménytelenül intézett rohamokat csapataink ellen. Mindenütt visszavetítettük. Ezzel szemben a wch-i fensíkon sikerült neki nagy számbeli fölényt érvényesíteni és déli irányban területet nyerni. Minden talpalatnyi helyért ember-ember elleni nehéz és makacs harc folyt.

Épöly szívósan folyt a küzdelem az alsó Wippach mindkét oldalán, de különösen a Karst fensíkon, ahol ő Felsője a császár és király vitéz csapataink körében időzött. Olasz támadóoszlopok újból és újból rontottak neki a védők érefalának. Több ízben már éber tűzérésünk leverte a rohamot, ha valahol sikerült az ellenségnek árkaikba benyomulni, tartalékaink szuronnyal ismét kivetették. Ilyen ellentámadásokban maradandó dicsőséget arattak többek között a bécsi 21. számú tábori vadászszázalaj és a 93. (Olmütz) és 100. (Krakkó) ezred osztagai. A Karston valamennyi állásunkat szilárdan tartjuk. Az olaszok áldozatai elérik a legvéresebb Isonzo-csatákban szenvedett veszteségeiket.

Délkeleti harcok. Budapest, augusztus 23. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. A vezérkar főnöke.

A pápa békejavaslatát és a francia szociálisták.

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: A francia szociálisták elhatározták, hogy meg fogják interpellálni Ribot miniszterelnököt a pápa békejavaslatát miatt.

Angol jelentés a tengeralattjárók munkájáról.

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Az angol tengerészeti minisztérium legutóbbi hivatalos jelentésében azt mondja, hogy a német tengeralattjárók a múlt hónapban összesen egy 15600 tonnánál nagyobb és egy 3600 tonnánál kisebb hajót és két halászcőzöt torpedóztak meg, 12 hajót azonban csak súlyosan meg rongáltak.

Az antant a tengeralattjárók miatt nem várhatja be az amerikai segítséget.

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: Hírlik, hogy a londoni konferencián úgy döntöttek, hogy a háborút még az évben befejezik. A tengeralattjáró harc már is súlyos következményekkel járt, e miatt az amerikai segítséget sem lehet bevárni.

Monasztir ágyutüzben.

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) Luganoból táviratozzák: Milanoból jelentik: Monasztir tegnapelőtt 4 órán át ágyutűz alatt állott, a városra mintegy 2000 lövedék esett, amely a város egy negyedét lángba borították. A város egy jó nagy része porig égett.

Jól megjósolta Ignotus.

Andrássy Gyula grófnak a Világ ba beszélő írócskaja az idomított forradalmár Ignotus írja, hogy ő megjósolta Andrássynak és tanácsolta is azt a szerepet, amelyet a koalíció idejében az ország megmentése s a kátyúból való kivájtása érdekében elvállalt. Andrássy nem hitte, hogy ő menti meg az országot, de Ignotus előre tudatta vele küldetését s ez be is következett.

Most újból megszólalt Ignotus és megjósolta, hogy Andrássynak kell jönni Esterházy útra, senkinek másnak. Ezt be is mondta Andrássynak, aki újból kételkedett hivatalában, de Ignotus emlékezteti őt első jóslására s figyelmezteti, hogy ő azt tanácsolta neki, vállalja a kormányt s mentse ki a kátyúból a koalíciót. Nem jöhet más, írja Ignotus, csak Andrássy, ő a gondviseles embere s hiába akarja átengedni a teret másoknak, mert szerény és okos, s végzet őt állítja mindig az ország élére, mikor veszedelmekben van.

Igy jóslotta vasárnap Ignotus, s derék szabadságműves forradalmár Andrássy portáján és hátfőn Wekerle Sándor s miniszter-einök.

Ezt jól megjósolta Andrássy tanácsadója, aki, mint a figura mutatja, kitűnően ért a politikához és a jóslásokhoz.

Gerliczyék.

A Társaság című szociológiai lap írja: Legutóbbi számunkban közöltük Gerliczy Félix báró és neje szül. Stirbey Erzsébet hercegnő (a Bibesco nemzetségből) arcképeit, a kronázás alkalmából vizelt magyar ruhában. Gerliczy báró 1885-ben született Nagyváradon. Kézeny érdemnyel végezte középiskoláit, majd a budapesti, párisi, strassburgi és cambridgei egyetemeken filozófiai tanulmányait és 21 éves korában avatották „sub auspiciis regis” az állam-tudományok tudórává. Majd a diplomáciai pályára lépett és a berni, konstantinápolyi és müncheni missiókál teljesített szolgálatot. 1918-ban családi körülmények folytán, mint követelési titkár rendelkezési állományba lépett és neje, valamint saját birtoka vezetésének szentelte idejét. A politikai élet, de főképpen a katólikus mozgalmak iránt meleg érdeklődést tanúsított. Több ízben szolgált fel a főrendiházban, melynek 1910 óta örökös tagja, mint a keresztény és conservatív világfelfogás meggyőződésűsége híve. Az Országos Katb. Szövetség és a Budai Katolikus Kör alelnöke. A háború kiszakította addigi munkaköréből és mindjárt kezdettől fogva a Vörös-Kereszt Égylet szolgálatába állott. Mint megbízott, majd mint főmegbízott helyettes, a szegedi városi választmányhoz lett beosztva. Majd pedig midőn a sebesültek számának apadásával a legtöbb szegedi kórház beszállított, igazgatósága megbízásából az 1917. évi kezdésével a Magyar Vörös-Keresztet az oroszországi csereszkantákat fogadó bizottságban képviseli. Ezen, valamint igazgatósága megbízásából külföldön tett utazásain szerzett érdemei elismeréseképpen a Vörös-Kereszt hadiáldalmányosi kerületjével lett kitüntetve.

Gerliczy Erzsébet báróné, szül. 1887-ben Campinóban, Romániában, mint az előkelő, nagy történelmi múlttal bíró Bibescodemzetség egyik sarja. Atyai nagyatyja: Stirbey Barbo herceg, 1844-től—1856-ig Havas alföld fejedelme volt és mint ilyen mindenkoron a monarchia iránti barátságos volt híve politikájában. 1855-ben I. Ferenc József nagy ünnepségek közepette Brassóban fogadta látogatását. Majd a párisi kongresszuson elhatározta a két duni fejedelemség egyesítését, mire Stirbey is mondott és az egyesült fejedelemségek uralkodójává Cura herceg lett. Bár nem született magyarok, Gerliczy báróné szívvel, lélekkel magyarra lett. Tökéletesen elsajátította a magyar nyelvet. Nemesen megismeri a hadi jóitkonaságok, különösen a décsi birtokának társaságában lévő Szegednek, melyet nem támogatva a leg határozottabban úgy érkezik, mint anyagi lag. Az önkéntes betegápolás körül vele mint a hadijóitkonyság terén szerzett érdemeit a hadiáldalmányos II. osztályú díszjelvény jutalmazta meg. Gerliczy báróné szülővárosi a Szentmária Mártal lovagrend és a keizer kir. Theresia-erd díszbolygó. 1909-ben Párisban kötött házasságából 3 leánya született: Gilda, Alex és Gabriella.

Nem lesz gabona-bevásárlási engedély.

A város vezetői a minisztereknél.

Az elmúlt napokban Biharvármegye és Nagyvárad város vezetői férfai jártak Budapesten, hogy a közönség érdekében az egyes szakminisztereknél közbenjárjanak. Különösen közéleti kérdésekben keresték fel a legfelsőbb fórumokat, mint a város és megye kiküldöttjei.

A kiküldöttjeit Malatinszky Lajos, Biharvármegye főispánja és Ember Géza, Nagyvárad város főispánja vezették. Nagyvárad város részéről Rimler Károly polgármester, Siket Traján posta-távíró főigazgató, mint a tisztviselők fogyasztási nagy szövetségének elnöke és Lukács Odón főjegyző vettek részt a kiküldöttségben.

Elsősorban is az Országos Közéleti Hivatal elnökénél tisztelgett a kiküldöttség s kérte, hogy adjon engedélyt arra, hogy Nagyvárad város közönsége Biharvármegye területén beszerezhesse gabonaszükségletét.

Az országos Közéleti Hivatal elnöke a kérést magasabb okokból nem teljesítheti s a gabonavásárlási engedélyt nem adhatja meg, hanem a tisztviselői ker és a város lakossága a Hadi Termény Részvétel-társaságtól 2 hónapra szerzi be gabonát, illetve tisztviselőit a Közéleti Hivatal utalványára alapján. A beszerzés módjaitól névleg legközelebbi rendelet jelenik meg, amely részletes intézkedéseket tartalmaz a magánosok és tisztviselők gabona ellátásáról.

A kiküldöttség felkereste a kereskedelmi minisztert ezúttal, ahol egy a polgármester, mint Lukács Odón főjegyző részletesen ismertették a hatósági elpőjavító műhelyek felállításának kérdését s kérték, hogy a műhely üzemelés szükséges bányák kiutalását rendelje el a miniszter Nagyvárad

város részéről, amely által egy a tisztviselő-kör, mint a közönségen nagyot segítsenek, különösen a bekövetkezendő ésszel és tél-időben.

A kiküldöttség kérését kedvezően fogadták a Lukács Odón terve és iskolája kedvező fogadtatásra talált, végleges ígéretet azonban a bányászat kiutalására nézve nem kapott a deputáció a tekintetben. Különben Lukács Odón főjegyző kérésére Rimler Károly polgármester megígérte, hogy külön is tisztelgjen fog a bányászat kiutalása céljából a kereskedelmi miniszternél.

Tekintettel a város közönségének burgonya és babszükségletére, Lukács Odón főjegyző az Országos Közéleti Hivatalnál kérte, hogy tekintettel a Királyhágón túli rész búrburgonya és bab-termésére, Erdély burgonya és bab-termésének egy részét Nagyvárad megvásárlására és ide szállítsa a tisztviselők és a nagy közönség szükségleteinek kielégítésére. A főjegyző az irányu kérésének teljesítését azonban nem ígérték meg, tekintettel az ország silány burgonya és babtermésére s a hadsereg és a közönség nagy szükségletére. Azonban az irányban sem sárközzek el a lehetőség elől.

Felkereste még a kiküldöttség a pénzügyminisztert, ahol Siket Traján postatávíró főigazgató a tisztviselők nevében kérte a beszerzési előleg kiutalását, mert különösen most, mikor a téli szükséglet beszerzésének ideje van, rendkívül fontos az előleg kiutalása, egyben kérte, hogy a nagyváradai tisztviselők dohányterméssel és denaturált szeszszel való ellátása iránt kegyelkedjen a miniszter intézkedni.

A miniszter kilátásba helyezte a kéréslem kedvező elintézését.

Adják el a nyári szinkört.

Most ne rekrimínáljunk azon, miért építette a város a nyári szinkört oda, ahol van, kinek a kedvéért, csak arról beszéljünk, hogyan segíthetünk ezen a kellemetlen bekötésben, mert nem tudjuk magyarosztatni annak a kérdésnek, amit minden idegen felvet:

— Mi ez itten? Miért üres? Miért építették? S miért áll itten, ha nem használik?

Bizonyos, hogy Erdélyi nem teszi be többé a lábát a szinkörbe, bizonyos, hogy abban szinkörök többé nem játszanak s az a legbizonyosabb, hogy a feleszelésből több kötelet nem loznak a calbészek, mert már ellopják valamennyit. Az pedig már közismertes, hogy ez a szinkörnek nevezett közérítkező közbotrányként szerepel a város közéletében s kellemetlen emléke egy szerves korszaknak, a mely közpénzen tette a szépet az uralkon levőknek.

Hogy ez elfűnjék a közelebből, arra van javaslatunk. Az építő faanyag ma horribilis drága, nincs elegendő a keresett a piacon. A nyári szinkör faanyaga, az egyetlen, ami megmaradt a szinkörből, mert az ablakokat beverték s az ellophatókat elvitték, ez a faanyag értékes és még hasznosítható. Nemcsak, mert az eső hacsorog (majd, ha lesz eső), az oszlopok szétrepedeznek és elmúl-

lának a d. szék, tehát az eladással eladni kell.

El kell érni a széköt, mielőtt faanyagot, jó árt kap érte a város, mielőtt kijelenti, hogy eladó. Ezzel elárulja az a közgazdasági szándékos tévedés, a felszabadul a hely. Ez a hűlt hely lesz a legrosszabb emléke a csúf székörnek.

Nagyvárad legtöbb adót fizetői

A virilizsok névjegyzékének összeállítására szolgáló adókimutatás.

Nagyvárad 1918. évi legtöbb adót fizető bizottsági tagjainak névjegyzékét munkába vették a városnál, hogy az év végéig végérvényesen elkészíthessék.

Az ehhez szükséges adókimutatást most állította össze a városi adóhivatal.

Tulajdonképpen a 62 legtöbb adót fizető közül bele majdan a virilizsok névjegyzékébe, de mivel egyesek adója kétszeresen számítás folytán vételek figyelembe, a városi adóhivatal 118 legtöbb adót fizetőt vett be a kimutatásba, amely a következő:

Dícsi Lajos 9328 53, Bognár Sándor 3900 42, Oláh Ferenc 7124 36, Weiss Mór 6761 08, B. Andrásy K. örk. (Árad) 6685 08, Weiszlovits Emil 5533 39, Fásy József 4940 64, Weiszlovits Gyula 4887 80, Rindas Vilmos 4329 53, dr Váradi Oda 3935 78, dr Löblé László 3933 82, dr gróf Saschényi Miklós 3914 86, Friedländer Herman 3702 30, Juth Károly 3538 15, Klein Mór 3437 66, dr Popper Ákos 3266 26, Moskovits Miksa 3214 49, dr Birdecs Irma 2938 50, Teranyi Armin 2878 52, Iacze Lajos 2738 26, dr Várkonyi Ferenc 2732 58, ifj. Popper József 2724 93, Kapesz Jenő 2627 55, Farkas István 2610 60, Rosenbergs Izó 2595 27, Hermányi Károly 2516 35, Mertes János 2431 02, dr Friedländer Samu 2413 82, Rothbart A. Ede 2383 54, ifj. Ullmann István 2377 18, dr Blayer Endre 2286 96, Moskovits Al 2260 24, Leifer M. 2245 44, Gassner K. 2240 —, Lövinger J. 2201 24, Wallerstein Dávid 2174 78, Sebastyén Lajos 2165 85, Rimencsny Bela 2109 92, Boros Jenő 2101 80, Schwarz Herman 2045 60, Weiss Dávid 2041 50, Gross Béla 2013 61, Kiss Dávid 2002 64, G. Á. Armin 1959 40, Rothbart Barnát 1948 80, Bártner Jenő 1883 12, Iacze Lipót 1860 92, Klein Samuel 1840 29, dr Ruzs Mór 1826 50, ifj. Berger Samuel 1814 52, dr Munk Béla Árad 1773 16, Gitya József 1749 08, Rothbart Ignác 1729 14, Róth Henrik 1681 99, Reichard Dávid 1663 87, Weiszlovits Lajos 1656 06, Oláh Gyula 1635 48, Zakkermann Salamon 1626 —, dr Gross Irma 1611 92, dr Gram Károly 1609 60, Garmán Károly 1603 66, Mikoloz Barabás 1600 16, Schacker Endre 1575 20, dr Oláh Béla 1518 37, Hámig Mór 1516 99, Weiss József 1486 58, dr Demetrovits Elek 1446 76, Leifer László 1441 60, Goldföder József 1421 50, Csátány József 1388 80, Föhlich János 1383 25, dr Sebő Mihály 1382 80, dr Bakacs Béla 1382 79, Klein Dávid 1305 58, dr Dáni Gáza 1298 80, Kohn Dávid 1269 48, Roth Armin 1264 14, B. Garlicsy István 1242 25, Reményi Vilmos 1204 04, Középsny Gyula 1202 92, dr Orley György 1199, Rósenor Ede 1191 97, dr Adorján Armin 1169 82, Krausz Samuel 1155 88, Steinschreiber Sándor 1153 86, Schiller Sándor 1151 21, Nimanon Maron 1147 70, Lörcs Albert 1134, dr Storker József 1128 20, dr Hoványi Gyula 1119 29, dr Pavozel Adólf 1100 42, B. nedek Dávid 1099 80, Szablender Károly 1086 68, ifj. Moskovits Mór 1080, Frankó Endre 1079 36, Weisberger Lajos 1076 82, Székely Jácó 1050 50, Ladig Árpád 978, Vidor Manó

967 87, Levitler Miksa 945, dr Moskovits József 933 25, Schwarz István 1074 10, Moskovits Miksa 915, dr Nyír Ödön 881 07, dr Mihály Lajos 854 44, Tabery Armin 824 50, Kálmán Erő 818 95, dr Moskovits Miklós 810 75, Köblös Ferenc 800 40, Fényes Manó 808 08, dr Hoványi Gáza 760 86, Flegmann Armin 689 84, Szalay József 641 37.

A 118 legtöbb adót fizető között legtöbb a kereskedő: 34, gyáros és gyárigazgató 19, ügyvéd 15, bankigazgató 6. Keresztény 33, zsidó 80

A szociáldemokrata szakszervezetek a világháboruban.

A magyarországi szociáldemokrata szakszervezetek augusztus 19-án és 20-án tartották meg VI. kongresszusukat.

A háború elején, még 1914-ben készültek a szakszervezetek kiküldetési beszámolóit, azonban a háború kitörése megakadályozta a kongresszus megtartását. A világháború alatt ez volt az első alkalom, mikor a szociáldemokrata szakszervezetek működésébe általános beleszünetet nyerhettünk.

A háború első évében, az általános gazdasági felfordulásban pusztulásnak indultak a munkásságunk sok munkával és vas kitarással életrehozott intézményei. Ezt a folszalást folytatott azonban nemcsak a szociáldemokrata szakszervezetek, hanem a keresztény-szociálisták szervezetei is mutatták. A békés gazdasági állapotok átmenete a hadifelszervezési ipari helyzetre volt az oka ezen gazdasági és kulturális hanyatlásnak.

A tagok nagy része az első mozgósításkor hagyta el a szakszervezetekben kijelölt helyét. A tagok másik része — egyes iparágak részben vagy teljes megsemmisése miatt — elvezetett a kényszerű. Az ipari elhelyezkedés folyamata alatt a munkanélküliség hónapról hónapra csúszsabb köröket érintett.

A nagy munkanélküliség enyhítésére a szociáldemokrata szakszervezetek nemcsak a segélyezésre azánl ösztönöztek, hanem a háború előtti felföldönként felvett tartalékalapjait is felhasználták. A szociáldemokrata szakszervezetek nagy tevékenységet, melyet a saját tagjaik iránt tanúsítottak, nem akarjuk elvitatni.

A nagy munkanélküliség az ipari tökésekben azonnal felébresztette a munkabérlenyomásra iránti vágyukat. A szakszervezetek tehetetlenek voltak ezzel a tendenciával szemben. Végre is a honvédelmi kormány-nak kellett közbérlésük különösen a hadifelszerelési iparban és a szerszámok felbon-tásával fenyegette meg azon gyárakat, vállalatokat, amelyek a munkabérlést is akarták szállítani. A helyes szociális órák, amelyet a honvédelmi kormány ezen intézkedésével nyilvánosságra hozott, megállította a fokozódó drágaság által már egyre sújtott munkásság anyagi helyzetének súlyosbodását.

Az államnak kellett a munkásság mellé állnia, mert a szakszervezetek képtelenek voltak a képzett irányítással eredményesen szembenállítani. Hiszen a szakszervezetek az első háborús években tagjaiknak 52 százalékat veszítették el. Ez a folyamat még 1915-ben is tartott, de a megszerelt tagoknak csak 75 százaléka maradt vissza. Ekkor már látszott, hogy a munkásság hely-

zetében változás áll be. Az új területen elhelyezett ipari töké tevékenység, az általános hadiipar érzetével kezdte működését. Megszűnt a munkanélküliség, a női munkásokban kezdtek a nőket és a felszabadult gyermekeket a termelés munkájába beállítani. Megindult az élet ipari élet, amely rövid idő alatt sok sok embert juttatott nem remélt jóléthez.

A szociáldemokrata szakszervezetek alapját az ipari munkásság képezi. Az ipari felzárkózás mindig a szakszervezetek megerősödését is jelenti. Ezt a felleadvást irányítot bizonyították azok a számadatok, amelyek a szakszervezeti kongresszusok elé kerültek.

A szakszervezetek taglétszámának erősen súlyos irányzata 1916-ban rohamos emelkedést mutat. A szakszervezetek 1916-ban tagjaiknak 11 százalékat nyertek vissza, 1917 június hónap végén pedig elérték a békebeli tagok létszámát. Az egyes szakszervezeti csoportok is élénk bizonyosságot tesznek a nem várt haladásról. A vas- és fém-munkásoknak volt 1916. év végén 20 696 tagjuk, 1917. év végén, tehát egy félszázad alatt, 41 000-ra emelkedett a tagok száma. A fa-munkásoknak 3845 tagjuk volt 1916. év végén, most 6100 tagjuk van. A cipészeknek a taglétszáma 1242-ről 3700-ra emelkedett. A magánalkalmazottak száma 1412-ről 9000-ra szűkült fel. Ebben a számban különösen a kifejezetten hivatalnok elem szerepel, amelyet a sok nélkülözés, a fizetés elégtelensége vett a szociáldemokraták karjába.

A jelentésekben az érdekes tény az, hogy a taggyűlés alapját nagyrésztben a női munkások rohamos foglalkoztatásában képezi. A jelentésből azonban a női munka bővebb ismeretése hiányzik, amelyet a kongresszus résztvevői közül több felszólaló kifogásolt is. Kétségtelen azonban, hogy a szociáldemokrata szakszervezetek jövőbeli működésében a női munka megszervezése elsőrangú feladatot fog képviselni.

A szociáldemokrata szakszervezeteknek fáj a foguk a föld munkásokra is, akiknek az ügyével is foglalkozott a kongresszus. Hogy eddig ideig óráig tartó eredményeknél többet elérni nem tudtak a földmunkásoknál, abban egymást hibáztatják a vezető emberek. A sikertelenség oka azonban itt mélyebben fekszik, mert látjuk, hogy a külföldi szociáldemokrata szakszervezetek sem voltak képesek mélyebb gyökereket eresztetni a föld népébe.

A szociáldemokrata szakszervezetek felzárkózása intelem a keresztény társadalomhoz. A szociáldemokraták mindannyik felfelé haladó számotlona egy egy lépés annak, hogy a keresztény társadalom elhanyagolta a munkásság erejének és jelentőségének mérlegelését. A szociálisták gondolkodó és a jövőbe látó XIII. Leó figyelmeztette a keresztény társadalmat a veszélyre, amely a munkásság érdekeinek elhanyagolásával járhat és felhívta egyúttal a világ katólikusait, hogy szociális téren működjenek. A német katólikusok eladósorban nemcsak megértették, hanem a gyakorlati életben olyan szervezeteiket teremtették, amelyek erősen vetekednek a szociáldemokrata szakszervezetekkel.

Hazánkban a keresztény szociális mun-

kának még csak a kezdetén vagyunk, de az elért ekkor reméljük, hogy a jövő irányításába ezavonunk leess.

Frühwirth Máttyás.

Anglia lebecsül minket.

Amik még ma is hívei Angliának, figyeljenek erre, mily rejtőnemesen lenézi az angol szokot, akikkel szemben áll. Kutyába es vessz, nem is ember a német, a magyar, a török, a bolgár előtt.

„A törököt ki kell kergetni Európából a Törökországot fel kell osztani” írják az angol lapok, Ausztriát és Magyarországot fel kell osztani, Bulgária Szerbiáé lesz.

A német az boche, az hun, azt ki kell itani. A német Kaiser az egy örült. Az angol dögg az élelapokban kövéren, jólakotlan edzőg a sovány német agáron, amely nek szentjei kiltástanak, s így szól:

— No, bevégsz már, öreg Frits? Lesz a döglés?

Anglia osztogatja ellenfelei területét, s pénzt ad földarabolásunkra. Borszaszión le néz minket az a kalmár nép, amely rabcsolgájává tette az egész világot.

Lehetően, hogy ezért ne takoljon meg erőnyit, iróztatón. Van nemesse és kell, hogy legyen az elbisakodottságnak büntetése.

Az angolok pivátoknak, tengeri rablók-nak nevezik a németeket s lépnek állandóan lly oltó alatt köslik a német tengerelátjárók tevékenységét: A német tengerirablók újabb gerendákódás.

Megszöktetett szerb fogoly.

Érdekes pár érkezett tegnap Nagyváradra a költ vasúton eszendőri fedezet mellett. Egy asszonyvaló paraszt menyecskét és egy szerb foglyot hoztak a eszendőrök, akiket Törissen fogtak el. Az asszony Horváth Lajosné szül. Bálint Réka volt, egy berekbösszörmenyi jó módu gárdember felesége, aki a gazdaságában alkalmazott szerb fogollyal szökött meg. A szerb fogoly hatalmasas szőlő ember, aki a fogsága alatt egészen jól megtanult magyarul, mint általában a szerb foglyok, akiknek úgy látatik a nyelvtehetőségük nagyon jó. A férj elment a házat védeni s már egy év óta hadifogságban van. A feleség hamar elfeledte a szerb fogolyánál talált vigasztalást. Egy szép napon aztán a fiatal asszony ösztönözte a pánsát, vagy kétszer koronát s megszöktette a szerb foglyot. A szerelmes pár Erdélybe vette újját, valószínűleg Romániába skartak menekülni, de Törissen elfogták őket a eszendőrök.

Az asszony azszel védekezett, hogy ők nem skartak megszököni, hanem azt hiszték, hogy Erdélyben van egy katonai halóság, amelynél a magyar asszonyok házasságot köthetnek a foglyokkal. Ide igyekeztek ők is, hogy megkaphassák az engedélyt egybeköltésükhöz.

A szerelmes pár a eszendőről visszahozták Berekbösszörmenybe, ahol a falu utófia kísérték végig az egész falu szemelátára. Berekbösszörmenyben általában a megbotránkosás a kispapongó asszony talála, aki két kis gyermekét elbogyra skert megszököni a szerb fogollyal. Most már mindketten a fogházban elnyitkednek ballépésük felati.

Az általános titkos választójog.

Jogot csak annak lehet adni, aki értelmesen tud vele bánni. Józan esztő ember nem ad éles kést sem a gyerek kezébe, aki önmagában tehet vele kárt, sem az ellenség kezébe, aki ezzel ellene fordulhat. A jelenségen való veszett nyargalásban sem szabad a gyepőt kiterjeszteni kezükből azoknak, akik az új választójogot csinálják. A korlátlan jogkiejtésnek oly éles kés, amelylyel Magyarország területéről óriási darabokat lehet levagdlni, tehát először is meg kell fontolni, hogy kié az a kés, aki azt a kést, vagyis a választói törvényben magában biztosított kell az államvezetést, az a ezzel párhuzal és jektin külön törvényekkel és intézkedésekkel úgy össze kell korcsolni az egységes magyar államot, hogy a radikális választójoggal se dereshelvések szét. Ehhez az összekovácsoláshoz két legfontosabb eszköz a hadsereg magyar szolgálati nyelve s a magyar tanylevő állami népoktatás. Ezeknek legalább egyikét a Wekerle-kormányzat együtt kell hoznia a választójoggal. Külömben könnyelműen kést ad ellenségeink kezébe a minden nemzeti hitosi.ők nélkül a radikális választójoggal csak azt a destruktív irányzatot esempéssé be az államvezetésbe, amelylyel külső ellenségeink terheltek egységét szét akarják robbantani.

Ezeket a fent idézett sorokat pedig nem egy munkanári lepből vatták, hanem a Pestí Hírlapból, ebből a minden kulturháljal megkészt demokrats lepből, mely végre megvattja, hogy az általános titkos nem lehet alkalmazni minden óvó rendszerel nélkül. De hát akkor miért bukott meg Tiszá István?

HIREK

*** Wekerle Budapestén.** Budapesti tudósítónk jelenti: Wekerle miniszterelnök dányosi birtokáról ma visszaérkezett Budapestra.

*** A Wekerle kabinet kinevezése.** Budapesti tudósítónk jelenti: Wekerle miniszterelnök a miniszterek kinevezésére vonatkozó előterjesztését már felküldötte a kabinet irodába, a kinevezések a napokban megtörténnek. A Wekerle kormány az első minisztertanácsot a jövő hét keddjén tartja.

*** Kitüntetett honvédtisztek.** A hivatalos lap közli, hogy a király dr Hoffmann Mihály 4. honvéd gy. e. bell tart. hadnagyot és dr Havas Andor 4. honvédgyalogezredbell népfelkeltő segédorvost a legfelső dícsérelé elismeréséről tüntette ki.

*** Előléptetések a honvédség-nél.** A hivatalos lap közli, hogy a király hadnagyokká léptette elő Halosi György, Perenczi Kovács Egón, Kazak István János, Vécsey Zoltán, ippi és érkeaszeri Fráter Andor, Farnas Gábor, Rittinger Imre 2. honvéd huszárszredbell zászlósokat. Asszaltos Zoltán Kálmán 4. honvéd gy. e. bell egészségügyi zászlós egészségügyi hadnagy, Oross Andor 4. honvéd gy. e. bell gazdasági tisztibélyettes hadnagy gárdás tart. tart. lett. De Blauer Sándor Lajos és Benedek Miksa népfelkeltő hadnagyok népfelkeltő főhadnagyokká léptette elő.

*** Vége a kánikulának.** Ma, Bartalan napján véget ér a kánikula. Ez évben már a kánikula előt is óriási volt a hőség és a szárazság óriási kárt okozott, mert a növényzet kiégett. Még a kánikula második felében kedvezőbb volt az időjárás, mivel egy párszor volt jó eső, ami segített valamit a hűvelyes veteményeken, valamint a szőlőn és a tengeren. A kánikula elmúltával talán engedni fog már valamit a rekkenő hőség, ami alig enyhül a késő esti órákban is.

*** A képviselőházat szeptember 10-ére összehívják.** Budapesti tudósítónktól: Bár Wekerle miniszterelnök a képviselőház elnökségével még nem tanácskozott, elterjedt hírek szerint mégis biztosra veszik, hogy a képviselőházat szeptember 10-ére összehívják.

*** A missziótársulat leányklubja.** A szociális missziótársulat leányklubja s hó 25 én, szombaton a Püspök fürdőben tartja összejövetelét. — Indulás délután 2 órakor s nagyállomástól. A program csak úgy lesz betartható, ha mindenki pontosan megjelenik.

*** Mikor kicsi a víznyomás.** A Mándy palota égése azt az esztét tette aktuálisá, amikor a magas vízterében kevés a víz és a víznyomás csakély. A vizet tehát fel kellett szívattanyul az emeletre. Arra az esztra, ha ehhez hasonló körülmények állannának elő, s tűoltóparancsnok előterjesztést tett Lütke Oltó főparancsnokhoz, hogy a gőszivattyúhoz megfelelő bensint szeresszen be s egy részét alkalmazzon a gépek rendbeartására. E célból Szalaysev Mór részvevőnek a katonai szolgálatiól való felmentését javasolja.

*** Katonai előléptetések.** A hivatalos lap közli száma a következő katonai előléptéseket közli: Főhadnagyokká léptek elő a tartalékokban: Gáspár Gyula, Fersbauer Lajos, Biró Sándor, Waldmanna Antal, Kristóf Máttyás, Kálik József, Bokor Miklós 37. gyalogezredbell Blaskó János, Moravszky András, Patkó Tibor, Török István, Aszódi László dr, Patrán György, Fodor Sándor, Németh József, Hegedűs Sándor, Pritsch Béla dr, Hun János 101. gyalogezredos, Mendicz Nándor, Bacsócsizi István, Káner József, Szaniszló Milerád és Alum Simon 70. gyalogezredbell tartalékos hadnagyok.

*** Titkárt keresnek a Patronához.** Dutka Ákos, a nagyváradi Patronás egyeslet titkárja bejelentette, hogy állásáról lemond. Tardai Molnár Géza egyesületi elnök s lemondást tudomásul vette s f kérte Baróthy Pál főügyész helyettesét és Medgyesi Gábor dr ügyvédet, hogy a titkárságot vállalják el vagy ellenkező esetben öt elhatalosításokról értesítsék. Ugy tudjuk, hogy a két pedagógus: Várady István és Mikussay József ma is hajlandók a nekik való állás elfogadására, s ha az elnök hozzájuk fordul, kielégítő választ kap.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király a III. osztályu hadiékítményes érdemkereszttel tüntette ki Nagy Miklós hadnagyot és Schwartz Ferenc tart. hadnagyot a 37. gy. e. ban, ufolagos legfelső dícsérelé elismeréssei Ilmer Egón zászadosat, Ötömössy Zoltán dr tart. főhadnagyot, Uferich József tart. főhadnagyot, Hagyk István tart. hadnagyot a 37. gy. e. ban.

A király kinevezte a Wekerle kormányt.

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Tudósító jelenti, hogy a király Reichenauban e hó 23-án kelt elhatározásával újból kinevezte a kormány tagjait, illetve őket állásaikban megerősítette, azonkívül kinevezte Vámszoni Vilmost, Földes Bálát, gróf Batthyányi Tivadart és gróf Hadik Jánost tárcanálküli miniszterekké. A királyi kézirat a honvédelmi minisztert Szurmay Sándort bárónak titulálja.

Senki sem vásárolhat gabonát.

— A szabad gabonavásárlás rendszerét megszüntették. —

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) Gróf Hadik ölelmezési miniszter egy újságírónak kijelentette, hogy a szabad gabonavásárlás rendszerét a kormány megszüntette és a visszaélések megállítására érdekében elrendelte a rajoszirozást. Ezután csak a Haditermény vásárolhat gabonát, még pedig minden bizományos csak a saját körzetében. A lakosság is gabonát ezután csak a Haditermény útján szerezhethet be.

Elszász-Lotharingia — hercegség.

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) Strasszburgból jelentik: Itt élénken foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy Elzász-Lotharingiának alkotmány formájában változás fog beállani. Hírlik, hogy a birodalmi tartomány feloszlik és hercegségé alakul. Ezzel a kérdéssel állítólag a birodalmi gyűlés szeptemberben már foglalkozni fog. Régensül az Urach család katolikus ágának egyik tagját emlegetik.

Olasz lapok az eddigi harcokat csak bevezetésnek tartják.

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) Lugrnóól jelentik: Az olasz lapok azt írják, hogy az eddigi véres csaták csak bevezetései voltak az igazi csatának kezdődő nagy offenzívának. Tekintve a nagy nehézségeket az eddigi eredmény csekély és lassú.

A Tribuna szerint az osztrák-magyar front centruma a Karstban erősen veszélyesnek van.

A Corriere szerint a Görznél elért sikerek félérdek a franciáknak verdani sikereivel.

Orosz offenziva kezdődik?

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A Corriere jelenti, hogy az északi fronton orosz offenziva várható.

Michaelis kancellár a főhadiszálláson.

Budapest, aug. 23. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Michaelis kancellár ma este a főhadiszállásra utazott, ahonnan szombaton fog visszatérkezni. A külügyi bizottság a megkezdett külpolitikát vitát hátfőn folytatja.

Ellenséges repülők Freiburg felett.

Budapest, aug. 23. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: E hó 22-én ellenséges repülők bombázták Freiburgot. Anyagi kár nincs, egy ellenséges repülőgépet légiharcban lelőttek.

Megrongált hajókkal vannak tele az angol kikötők.

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) Az angol kikötőkben jelenleg 70 kereskedelmi gőzös vesztegel, amelyeket német tengeralattjárók rongáltak meg. Ezeknek a gőzösöknek tonnatartalma több mint 270.000.

Elsüllyesztett szénrakományok

Budapest, augusztus 23. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Wolff-ügynökségnek jelentik: Tengeralfjáróink Gibraltárról nyugatra elsüllyesztettek 6 gőzöst összesen 24000 tonna tiszta szénrel, amelyek szénrel rakva úban voltak Oroszország felé. A Földközi tengeren tengeralfjáróink 43000 tonnatartalmat semmisítették meg.

A parcellázó bank vesztegetési ügye.

Budapest, aug. 23. (Saját tudósítónktól.) A parcellázó bank vesztegetési ügyében a rendőrség ma este egy kompromittot adott ki, amely megállapítja, hogy Résea igazgató a katonai rendőrséget skarta szeszölésen tetten érni ezért adta át a 15000 koronát a katonai rendőrség őrmesterének. A pénz átadásához előzetesen detektívek kirendelését is kérte. E megállapított tényálláshoz képest a rendőrség az eljárást bünesszékmeny hiányában megszüntette.

* **A keresztényszocialisták memorandumja.** A keresztényszocialisták legutóbbi gyűlésükön elhatározták, hogy a pápát hódolattal kísérik békeajogvezetésre alkalmazásból. A gyűlésből folyóan ötven tagú küldöttség jelent meg Glesswein Sándor vezetésével a hercegprímásnál, akiknek fölrólát nyújtották át, amely kéri a hercegprímást, hogy juttassa el a magyar keresztényszocialisták hódolattát a szentszékhöz.

* **Két kitüntetés új rendje.** A hivatalos lap mai száma a Hohenzoln Schillingstírat herceg főudvarmesterhez intézett legfelsőbb kéziratot közli, amelyben a király elrendeli, hogy a Ferenc József rend hadi-éskitűnyével adományozott nagykeresztjét is a fehér vörös szalagon (a katonai érdemkereszt szalagjára) viselhesék, egy másik királyi kézirat, amelyet Berchtold gróf második főudvarmesterhez intézett 6 felsége, hogy a katonai érdemkereszt harmadik osztályát együgyűen személy másodszor és harmadszor is megkaphatja, ami a III. osztályú katonai érdemkereszt szalagjára alkalmazható egy, illetve két aranypánt által fog kitéleget kifejezést nyerni.

* **A pozsonyi merénylet áldozatainak temetése.** Pozsonyból jelentik: Mocsik Felician szentszéki úrnököt, Fejyes főhercegnök udvari káplánját kedden délután két órakor temették el a pozsonyi Szent András temetőben. A temetési szertartást, amelyen közel hatszáz ember vett részt, Kapanyóczy Ferenc dr. pozsonyi prépost végezte. Az elhunyt végező tisztességén személyesen jelent meg Izabella királyi hercegszóny, míg Fejyes főherceget Cappy Fülöp gróf főudvarmester képviselte. Ott volt a közönség sorában Szmercaáry György főispán, Brölly Tivadár katonatiszt, polgármester, Verma Samu alispán, emelkülönben a vidéki és helybéli papság igen nagy számban. Mocsik Felician tudvalevően annak a merényletnek az áldozata, amelyet Schönholzer orgonakészítő követelt el ellene törös botjával a nyílt utcán. Az elhunyt ravatalára koszorú küldött a főhercegi párón kívül Alton főhercegnő és Albr.cht főherceg is.

* **„Beszégetés Thót bírónál”** című szatir lapunk f. évi augusztus 19-iki számaiban megjelent cikkre vonatkozóan dr. Thót László ki. járásbíró annak a kijelentésére hirtelen haragudott, hogy a nagyváradi közállapotokról soha senki előtt kritikát nem mondott s hogy a neki tulajdonított nyilatkozatot nem tette.

* **Felhívás a cipész és csizmadia iparosokhoz!** Felhívom azon cipész és csizmadia iparosokat, kik már régebben jelentkeztek társam, hogy az megérkezőn elosztásra kerül, folyó hó 24-én pénteken a 25-én szombaton, a Menházban (Szecsvay-utca 8. szám alatt) reggel 8-12-ig és délután 3-6 óráig, miért is azért jelentkeznék az illetékesek. Nagyvárad, 1917 aug. 26. Czeglódy Jermán, elnök.

* **A mák ára.** A ma. keresk. miniszter nr. 59978/VI. C—1917. sz. átirata alapján értenítjük az érdekelteket, hogy a német miniszter nr. megkaldótsa 2521/1917. M. E. számú rendelkezést a mákért követelt első legmagasabb ár megállapításáról. A rendelkezést a kamaránál a hivatalos órák alatt megtekinthető. Nagyvárad, 1917 augusztus hó 23. A nagyváradi Kereskedelmi és Ipar-kamara: Schwarts Lidor sk. elnök., dr. Sarkadi Lajcs sk. titkár.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

Fatalpu cipők:

25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 13:40, 15:80, 18:10, 22:20.
 Ia Hasított bőr 15:80, 18:70, 20:50, 25:70.
 Lóbox és tehénbox 17:—, 20:50, 22:80, 27:50.

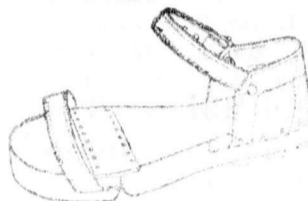
Fatalpu szandálok:

24-25, 26-28, 29-31, 32-35,

4—, 4:10, 4:40, 4:90,

36-37, 38-40, 41-43, 44-46,

5—, 5:50, 6—, 6:10.

Lábujjszij oídalszegés nélkül **törvényileg védett megerősítéssel.**

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedélyben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

TÜZIFA

Waggon tételben, méter számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNEL

Szarvas-sor 27. Siern palota.
Telefonszám 10-13.

Me rendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNE

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhíd fő
Telefonszám 14-55.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sonrony-ágybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 538

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű képzészet

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigeti-színház művésznőinek egyéni tanácsadója. Tisztításokat és általános munkákat elvállalunk. Fűzők mérték után a legelővidébb idő alatt elkészíttetnek.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos, vízvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadják.

Erzsébetligeten lévő 4 uj földszintes házban egy és kétszobás lakások azonnal és nov. 1-re.

Eladó.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó házmesternél, vagy INCZE irodában Bem-tér 3. sz. alatt.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőizem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszobák nyári uszoda 28°C folyton befolyó forrásvízzel, uszátanítás, napfürdő, homokfürdő. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkapu-utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3. vashíd szomszéd ságában van, valamint a Vízvezeték utca 54. számú ház. Értekezhetni lehet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.